

Издавачи

ЈП Службени гласник
ЈП Национални парк Ћердап
Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ

За издаваче

Др Јелена Триван, главни и одговорни уредник, в. д. директора (СГ)
Лазар Митровић, в. д. директора (НП)
Др Милан Радовановић, директор (ГИ)

Библиотека

LEXIS

Едиција

Лексикони националних паркова Србије

Уредници

Милојко Кнежевић
Борисав Челиковић

Ликовни уредник

Александар Прибићевић

На корицама
фотографије Драгана Боснића

На предлисту
Национални парк Ћердап, општа географска карта, размера 1 : 200 000

Лексикони националних паркова Србије

ЂЕРДАП

Уредник едиције

Мр Владимир Рогановић

Уредник ѿмоа

Мр Ана Милановић Пешић

Уредништво

Проф. др Лидија Амиџић, МА Власта Кокотовић,
Мр Радмила Милетић, Мр Марко М. Милошевић,
Проф. др Душан Михаиловић, Жаклина Николић

Уређивачки савет

Јелена Бујдић Кречковић, Мр Слободан Гавриловић,
Мр Драган Дрндаревић, Срђан Стефановић,
Др Јелена Триван, Др Јелена Ћалић,
Проф. др Божидар Ћурчић

Редакѿори

Мр Весна Смиљанић Рангелов, Олга Смоловић

© ЈП Службени гласник, 2015

Ова едисија реализована је уз финансијску помоћ Министарства пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије и стручну помоћ Завода за заштиту природе Србије

Аутори текстова

Мр Растко Ајтић
МА Нина Аксић
Проф. др Лидија Амићић
Др Драгана Антоновић
Владан Бједов
Мр Јована Бранков
Јелена Бујдић Кречковић
Др Оливера Васић
Велимир Владић
МА Марија Дробњаковић
Вишеслав Живановић
Мр Борис Иванчевић
Др Александар Капуран
МА Власта Кокотовић
Проф. др Оливера Кошанин
МА Мирјана Крагуљац Илић
Биљана Крстески
Мр Предраг Лазаревић
Др Весна Марјановић
Здравко Милановић
Мр Ана Милановић Пешић
Мр Радмила Милетић
Др Драгана Милијашевић
Др Бошко Миловановић
Павле Милошевић
Др Душан Михаиловић
Саша Несторовић
Жаклина Николић
Драган Павићевић
Др Софија Петковић
Др Милан Плећаш
Вукашин Радић
Др Дејан Радичевић
Горан Секулић
Др Ненад Секулић
Проф. др Даница Срећковић Батоћанин
Мр Милеса Стефановић Бановић
Мр Верица Стојановић
Др Јелена Ћалић
Мр Марко Урошев

Фотографије и ликовни прилози

Драган Боснић, Даримир Банда, Јована Бранков, Душан Борић, Јелена Бујдић Кречковић, Оливера Васић, Велимир Владић, Дејан Вукићевић, Драган Дрндаревић, Марија Дробњаковић, Драган Ћорђевић, Драгослав Илић, Бранислав Јовановић, Нинослав Јовановић, Александар Капуран, Вељко Комленић, Оливера Кошанин, Драгана Милијашевић, Зоран Миловановић, Драгана Милојковић, Милош Милосављевић, Бојана Михаиловић, Жаклина Николић, Драган Панић, Мирко Пековић, Милан Плећаш, Саша Прерадовић, Ивана Радвановић, Бела Сабо, Розана Саздић, Даница Срећковић Батоћанин, Софија Стефановић, Јелена Ћаласан, Јелена Ћалић

Археолошки институт, Београд; Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ, Београд; Завод за заштиту природе Србије, Београд; Етнографски музеј, Београд; Музеј Крајине, Неготин

Картографски прилози

Мр Милован Миливојевић

СТРОГО ЗАШТИЋЕНЕ ДИВЉЕ ВРСТЕ, оне врсте које су угрожене или то могу постати, а које имају посебан значај са генетичког, еколошког, екосистемског, научног, здравственог, економског и других аспеката. Строго заштићеном дивљом врстом могу се прогласити: врсте ишчезле у Србији и враћене програмом реинтродукције, крајње угрожене дивље врсте, угрожене дивље врсте, реликтне врсте, локални ендемити, стеноендемити, међународно значајне и заштићене дивље врсте и врсте којима је из других разлога потребна строга заштита. О заштићеним врстама старају се ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ, управљачи заштићених подручја, јавна предузећа за газдовање шумама, корисници ловишта и рибарских подручја који су дужни да планирају и спроводе мере и активности на управљању популацијама ових врста у оквиру програма и планова управљања. Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива обухваћено је 1.759 строго заштићених дивљих врста: 75 врста гљива и лишјајева, 600 врста биљака, 25 врста алги и 1.059 врста животиња. На подручју НП Ђердап статус строго заштићених имају 42 дивље биљне врсте (ФЛОРА), 226 врста ПТИЦА, 28 врста СИСАРА, 14 врста ВОДОЗЕМАЦА, 11 врста ГМИЗАВАЦА, 10 врста РИБА и већи број ИНСЕКАТА (нису вршена систематска истраживања).

СТУБИЦА, АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ, праисторијско насеље у КЛИСУРИ *ГОСПОЋИН ВИР. Откривено 1970, пре потапања није истражено. Насеље се простирало у неколико увала издељених оштрим и стрмим гребенима. У културном слоју констатована су два хоризонта становања са остацима камених конструкција које подсећају на оне са АРХЕОЛОШКОГ ЛОКАЛИТЕТА *ПАДИНА – ГОСПОЋИН ВИР. Бројни керамички налази опредељују налазиште у ранеолитски културни комплекс Старчево–Криш. Насеље је вероватно било истовремено са хоризонтом Падина Б и Лепенски Вир III. Локалитет је био насељен и током старијег гвозденог доба, о чему сведоче налази керамике из тог периода.

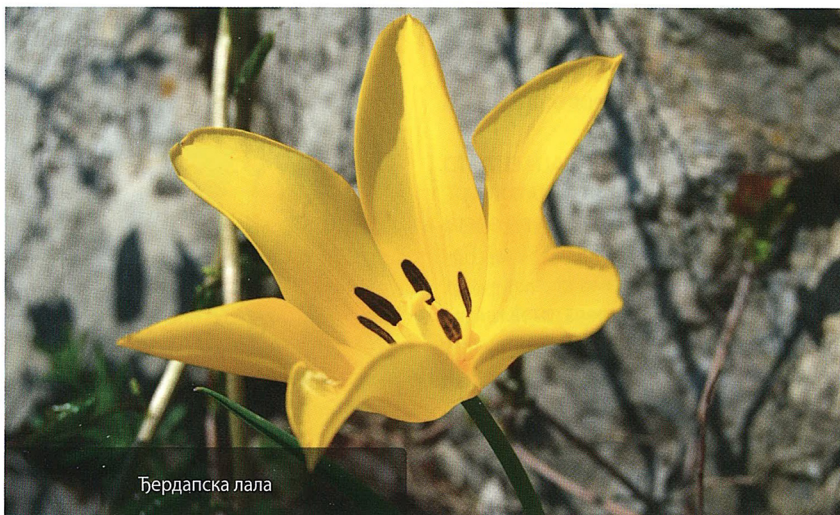
СУВИ ПОНОР, повремени речни ток дужине 2,1 км, површине слива 2,3 км², понорница сезонског карактера. Настаје спајањем мањих повремених токова североисточно од Колане Главице на западним обронцима Мироча. Након тока по вододржљивим пешчарима и глинцима доњокредне старости, понире испод одсека горњојурских кречњака на 370 м н. в. Воде понора формирале су истоимену пећину дужине 930 м, дубине 133 м. Други назив је Пећина код мајстора. У пећинским каналима постоје бројна језера и водопади, као и велика количина механичких седимената (песак, шљунак) и хемијских седимената (пећински накит). Проходни део пећине завршава се сифоном (канал

потпуно испуњен водом). Изузев у улазном делу, за пролазак кроз пећину неопходна је спелеолошка опрема и познавање спелеолошких техника за савлађивање вертикалних канала.

СУЂЕНИЦЕ (вл. самађиве), по веровању народа Ђердапа три виле сестре (Смиљана, Огршћана и Калина) које одређују судбину људи приликом рођења. Долазак ових лепих девојака дуге расплетене косе у белим хаљинама, прве три ноћи по рођењу детета посебно је припреман. Тих ноћи припрема се „понуда“ за суђенице, а рођаци доносе повојнице. Треће ноћи мајка и дете их дочекују окупани, у чистој одећи. Мајка везује детету црвен кончић око руке, да их отера. Најстрожа у одређивању судбине је Смиљана, Огршћана је блажа, а Калина, најмлађа и најмилостивија, има пресудну реч.

СУНЧАНИЦА (*Lepomis gibbosus* Linnaeus, 1758), риба из породице басова и сунчаница (Centrarchidae), високог и бочно спљоштеног тела. Глава је мала, уста су постављена нагоре. На врху шкржног поклопца налази се тамна пега, црвенкасто оивичена. Леђно пераје је дугачко: предњи део са тврдим, а задњи, знатно виши, са меканим, гранатим жбицама. Тело плавкастозеленкасто, бокови са наранџастим пегама и тамнијим пругама, трбух наранџастожут. Живи у јатима у стајаћим водама, акумулацијама и језерима, у приобаљу обраслом густом вегетацијом. Храни се бескичмењацима и икром. Мрести се крајем пролећа и почетком лета, а икру полаже у гнезда. Нарасте до 40 цм и 630 г. У НП Ђердап има је у Дунаву и Поречком заливу. Интродукована је врста.

СУСПРЕТ С ВУКОМ, ловно-туристичка манифестација регионалног карактера, одржава се од 2002. сваког фебруара у ловишту НП Ђердап. Организатори су Ловачко удружење „Куна“, МЗ Добра, ЈП НП Ђердап и Туристичка организација Општине Голубац. Главни део програма јесте лов на предатора, у којем учествује неколико стотина ловаца из свих крајева земље. Пратећи програм је такмичење у припреми ловачког гулаша, које се одвија у насељу Добра. Манифестација се завршава заједничким ловачким ручком.

Ђердапска лала